

Strategiarbetets nulägesanalys

En sammanfattning

SV erbjuder folkbildning där varje människa växer genom kunskap, insikt och delaktighet och som har utgångspunkt i statens fyra syften med folkbildningen. Erbjudandet riktas till olika målgrupper och ger förutom bildning till individen också en samhällsnytta där SV med sitt finmaskiga kontaktnät kan fånga upp personer som det offentliga har svårare att nå. Det finns en stolthet över vår verksamhet, både hos medarbetare och förtroendevalda.

Antalet unika deltagare har legat stabilt sedan 2012 och antalet studietimmar har succesivt ökat från 2012 till 2017 men därefter minskat. Av våra olika verksamhetsdelar växer populärmusik mest medan allmänmarknad minskar mest. Trots en hög ambitionsnivå finns det många grupper i samhället som är underrepresenterade i SV:s verksamhet och trots ett övergripande mål om att nå fler unika deltagare går utvecklingen sakta eller står stilla. Den typiska deltagaren är kvinna, över 60 år, boende på landsbygd och har en låg utbildningsnivå. Det är en utmaning för SV att nå nya målgrupper och föryngra deltagarna.

SV är idag ett studieförbund med två organisationsled, förbund och avdelning. Ledningen för respektive organisationsled utses demokratiskt på avdelnings- och förbundsstämma och styrelsen leder organisationen mellan stämmorna. Organisationskulturen lägger stor vikt vid samsyn, förankring och delaktighet. Avdelningarna är autonoma och väljer att göra olika prioriteringar på en rad områden som verksamhetsdelar, ekonomi, marknadsföring, personal med mera. Inom organisationen finns också en splittrad bild över vad som är avdelningens respektive förbundets ansvar och i vilken mån avdelningar och förbund klarar av att leverera på dessa ansvar. Det finns olika förväntningar mellan organisationsleden som inte infrias och olika syn på vad som borde prioriteras och inte. Generellt anser avdelningarna att förbundet inte levererar tillräckligt på sina uppdrag medan de anser att de klarar sitt eget uppdrag bra. Det är en utmaning för SV att kombinera avdelningarnas autonomi med förbundets ambition om ett likvärdigt och samlat erbjudande i hela landet.

Centerpartiet, Liberalerna och LRF är SV:s grundorganisationer och vi delar en lång historia. SV:s grundorganisationer är inflytelserika organisationer som delar våra värderingar, är vår främsta koppling till beslutsfattare och bidragande till vår nisch bland studieförbunden. Det är en utmaning för SV att hantera distanseringen som sker mellan organisationerna och att mervärdet av att vara grundorganisation till SV ifrågasätts.

SV sysselsätter cirka 900 personer och har dessutom 18 500 cirkelledare varav cirka 16 000 är ideellt engagerade. SV har en stark lokal närvaro med 200 kontor och 600 replokaler över hela landet. Det kommer att vara en utmaning för SV att både vad gäller struktur och kultur vara snabbfotat i användningen av dessa resurser i en tid då utvecklingen på många områden går snabbt. SV behöver arbeta proaktivt för att vara en attraktiv arbetsgivare även i framtiden.

Kommunikativt arbetar förbundet med det långsiktiga och strategiska, grafisk profil och varumärke samt ger stöd till avdelningarnas egen marknadsföring medan avdelningarna arbetar mer operativt. De resurser som läggs på marknadsföring har succesivt minskat och betydelsen av framför allt sociala medier och hemsida har ökat kraftigt de senaste åren. Namnet Studieförbundet Vuxenskolan associeras inte av allmänheten med det erbjudande förbundet har. Det är en utmaning för SV att, förutom erbjudanden till allmänmarknad, också synliggöra vårt värde för samhället och vår potential som plattform för demokrati och lokal påverkan.

Vår verksamhet finansieras till största delen av statsbidrag och fördelningsgrunden för statsbidraget blir därför en viktig faktor för hur SV utvecklar verksamhet och påverkar intäkter. Statsbidraget i sin helhet ökar inte med ökad verksamhetsvolym och därmed innebär ett ökat stöd till SV ett minskat stöd till andra studieförbund. Styrningen av och bidragsgivningen till folkbildning i Sverige är jämfört med övriga Norden relativt fri och generös. En annan generell trend som SV bör ta hänsyn till är att de riktade bidragen till begränsade projekt ökar medan de breda och fria bidragen står stilla eller minskar. På kommunal nivå leder resursknapphet till besparingar som tenderar att fredda obligatorisk verksamhet och verksamhet för barn och unga på bekostnad av frivillig verksamhet med främst vuxna som målgrupp.

I Sverige finns nio ytterligare studieförbund med en mer eller mindre utpräglad egen nisch. Vissa studieförbund, däribland SV, har huvudsakligt fokus på folkbildning medan andra förbund också driver gymnasieskolor, YH-utbildningar och andra uppdragsutbildningar som ett sätt att bredda verksamheten och intäktsbasen. Branschen präglas av både samarbete kring vissa frågor och konkurrens kring viss verksamhet. Sammansättningen av studieförbund har varit relativt stabil över tid och förändringar sker långsamt.

Folkbildningen har en historia av att vara fri och frivillig där bildning åtskilts från utbildning och där en större vision än vinst varit grunden för verksamheten. Folkbildning förknippas med olika saker beroende på vem som tillfrågas och medan SV:s syn i hög grad begränsas till studiecirkel och kulturprogram är allmänhetens definition mer fri och bred. Det är en utmaning för SV att se till att formen uppfattas som en resurs och inte som ett hinder och att fokus ligger på vad som ger ett mervärde till individ och samhälle snarare än på vad som rymms i studiecirkelformen.

Studieförbunden är en del av civilsamhället och påverkas av trender som digitalisering, marknadisering, professionalisering och hybridisering. I en värld där digitaliseringen öppnar upp för nya lösningar, där gränser suddas ut och där utbudet ökar är det en utmaning för SV att vara proaktivt för att följa hur människor föredrar att mötas, för att behålla sin roll i samhället och sin verksamhet i förhållande till andra aktörer.

Vi är stolta över den verksamhet SV bedriver och den nytta för individer och samhälle som verksamheten innebär. Trots det finns idag en kritik kring studieförbundens kostnadsnytta, huruvida studieförbund är ett sätt att enbart finansiera vuxna människors fritidsintressen samt kritik efter uppdagat fusk och oegentligheter. Det är därför viktigt för SV att gentemot beslutsfattare fortsatt förtjäna förtroendet som skattefinansierad samhällsaktör.

Läs hela nulägesanalysen på sv.se/strategiarbetet